

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att alkohollagen ändras så att drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol inte får säljas eller serveras till minderåriga, dvs. personer som inte har fyllt aderton år. Dessutom föreslås att påföljden för näringsidkare och sammanslutningar som säljer eller serverar sådana drycker till minderåriga skall vara anmärkning, skriftlig var-

ning eller ett högst sex månaders försäljnings- eller serveringsförbud. Enligt förslaget skall också innehav och transport av de ifrågavarande dryckerna, s.k. alkoholisk, förbjudas för personer som inte har fyllt aderton år.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Alkoholbruk och rusmedelsproblemen ökar kraftigt bland barn och ungdomar. Bl.a. i Tammerfors visar de senaste forskningsresultaten att 10 procent av ungdomarna i grundskolåldern löper risk att alkoholiserar. Forskarna har börjat använda begreppet "barnalkoholister". Det har framförts farhågor om att situationen när det gäller alkoholmissbruk bland barn är värre hos oss än i något annat EU-land.

Enligt uppgift berusar barn i grundskolåldern på läskedrycker som innehåller högst 2,8 volymprocent alkohol och säljs i dagligvarubutiker. Dessa drycker marknadsförs ofta som alkoholdrycker. Som exempel kan nämnas den bland barn populära Vodkaingon-longdrinken vars alkoholhalt är 2,6 volymprocent. Två flaskor av denna dryck motsvarar en restaurangportion starksprit eller en flaska s.k. A-öl.

Barns och unga människors organism kan enligt dagens medicinska expertis inte förbränna alkohol på samma sätt som vuxnas. Ett barn kan få förgiftning av relativt små alkoholmängder. Under de senaste åren har

barnklinikernas intensivavdelningar vårdat allt flera och allt yngre barn med alkoholförgiftning.

I den gällande alkohollagen definieras läskedrycker innehållande högst 2,8 volymprocent alkohol som alkoholfria drycker. De kan således utan åldersbegränsningar säljas också till barn. Likväl förbjuds i 33 § alkohollagen till minderåriga riktad reklam för svaga alkoholdrycker som innehåller minst 1,2 volymprocent alkohol. Denna begränsning har tillkommit bl.a. på grund av insikten om de faror som är förknippade med att barn och ungdomar använder svaga alkoholtunga läskedrycker.

För att förebygga skadeverkningar och faror av ovan nämnt slag är det konsekvent och nödvändigt att i alkohollagen ta in bestämmelser om förbud mot försäljning till barn och ungdomar under aderton år av sådana drycker innehållande minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent alkohol, för vilka det enligt den gällande lagen är förbjudet att göra till minderåriga riktad reklam eller vidta andra till minderåriga riktade marknadsföringsåtgärder.

2. Lagstiftning

På de drycker som det här är fråga om tillämpas i första hand lagen om sötsaks- och läskedrycksaccis (1474/1994).

3. Propositionens syfte

Syftet med propositionen är att främja minderårigas välbefinnande och hälsa genom förbud mot att till dem sälja och servera drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

4. Propositionens verkningar

Denna proposition får knappast några andra ekonomiska verkningar än att försäljningen av de ifrågavarande dryckerna minskar en aning. Inkomsterna av läskedrycksaccisen minskar i motsvarande mån. Detta måste ställas i relation till möjligheten att förebygga alkoholskador bland ungdomar. Propositionen kommer inte att förutsätta personalökningar eller organisatoriska förändringar.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

Propositionen är baserad på riksdagens lagmotion 25/1997 rd med förslag till lag om ändring av 16 § alkohollagen.

En viktig synpunkt är också att de ifrågavarande dryckerna inte är alkoholdrycker. De har orsakat problem genom att minderåriga på grund av deras egenskaper och lättillgänglighet har börjat använda dem som rusmedel. En alternativ lösning vore att sänka den nedre gränsen för alkoholdrycker från 2,8 till 1,2 volymprocent. En sådan sänkning skulle innebära en avsevärd principiell förändring av vårt vedertagna alkoholsystem. Följden skulle bli en kraftig ökning av antalet tillstånd samt en expanderande tillståndsförvaltning med ökade resursbehov, något som i den rådande situationen inte kan anses vara ändamålsenligt.

På grund av ärendets brådskande natur har inga utlåtanden inbegärts om propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1.1. Alkohollagen

15 och 22 §. *Påföljder för överträdelse*. I dessa paragrafer föreslås bestämmelser om ett ändamålsenligt administrativt påföljdssystem för sådana fall då detaljhandelsenhet eller serveringsställe bryter mot de detaljhandelsförbud och serveringsförbud som föreskrivs i 16 och 24 §. Enligt förslaget skall påföljderna för fel och försummelse i stor utsträckning vara desamma som i fråga om svaga alkoholdrycker. Påföljderna föreslås vara anmärkning, skriftlig varning samt försäljnings- eller serveringsförbud i högst sex månader. Den sistnämnda påföljden är ny endast när det gäller försäljning av drycker innehållande minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol. Det måste observeras att bötesstraffbestämmelserna i

gällande 93 § i 1968 års alkohollag (307/1997) kan tillämpas också på överträdelse av det slag som det här är fråga om.

16 och 24 §. *Detaljhandels- och serveringsförbud*. Med anledning av det som anförs i den allmänna motiveringen föreslås ett förbud mot försäljning och servering av drycker innehållande minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol till minderåriga, dvs. personer som inte har fyllt aderton år.

34 §. *Innehav och transport*. Med tanke på de nya regleringarnas funktion föreslås också att minderåriga inte skall få inneha och transportera drycker av det slag som avses i denna proposition.

42 §. *Länsstyrelsens behörighet*. Enligt förslaget skall länsstyrelsen inom sitt område övervaka att de nya bestämmelserna iakttas.

Med stöd av vad som anförs ovan förelägs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med Riksdagens beslut

fogas i alkohollagen av den 8 december 1994 (1143/1994) till 15 § ett nytt 4 mom., till 16 § ett nytt 2 mom., till 22 § ett nytt 3 mom., till 24 § ett nytt 2 mom., till 34 § ett nytt 5 mom. och till 42 § ett nytt 2 mom., som följer:

15 §

Påföljder av överträdelser

Länsstyrelsen kan, vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 16 § 2 mom., ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda försäljning av de drycker som avses i bestämmelsen.

16 §

Detaljhandelsförbud

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte säljas till personer som inte har fyllt aderton år.

22 §

Påföljder för överträdelser

Länsstyrelsen kan, vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 24 § 2 mom., ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda servering av de drycker som avses i bestämmelsen.

24 §

Serveringsförbud

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte serveras till personer som inte har fyllt aderton år.

34 §

Innehav och transport

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte innehas eller transporteras av personer som inte har fyllt aderton år.

42 §

Länsstyrelsens behörighet

Länsstyrelsen övervakar inom sitt område också detaljhandeln och serveringen av drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Denna lag träder i kraft den 1997.

Helsingfors den 7 maj 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med Riksdagens beslut fogas i alkohollagen av den 8 december 1994 (1143/1994) till 15 § ett nytt 4 mom., till 16 § ett nytt 2 mom., till 22 § ett nytt 3 mom., till 24 § ett nytt 2 mom., till 34 § ett nytt 5 mom. och till 42 § ett nytt 2 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Påföljder av överträdelser

Länsstyrelsen kan, vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 16 § 2 mom., ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda försäljning av de drycker som avses i bestämmelsen.

16 §

Detaljhandelsförbud

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte säljas till personer som inte har fyllt aderton år.

22 §

Påföljder för överträdelser

Länsstyrelsen kan, vid överträdelse av förbud som föreskrivs i 24 § 2 mom., ge näringsidkaren eller sammanslutningen en anmärkning eller skriftlig varning, eller för viss tid, dock högst sex månader, förbjuda servering av de drycker som avses i bestämmelsen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Serveringsförbud

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte serveras till personer som inte har fyllt aderton år.

34 §

Innehav och transport

Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får inte innehas eller transporteras av personer som inte har fyllt aderton år.

42 §

Länsstyrelsens behörighet

Länsstyrelsen övervakar inom sitt område också detaljhandeln och serveringen av drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Denna lag träder i kraft den _____ 1997.

